

Bidrag till folkskolans historia

inom Björketorps skoldistrikt

av f. d. småskollärare J. A. Nordling.

Att utvecklingen på alla områden gått synnerligen raskt framåt under senaste halvsekel, det torde bäst var och en kunna fatta, som i levande livet varit med om denna tid. De svenske män och kvinnor, som haft sitt arbete förlagt på folkundervisningens och uppfostrans plan ha också måst följa med utvecklingen, dock i lika ojämn takt, som de, vilka arbetat å övriga områden. Detta har till stor del berott på dels de enskilda lärarnas individuella läggning, intresse och förståelse för sitt kall, och dels skolmyndigheternas olika uppfattning ifråga om vikten av denna sak, samt i icke ringa grad av de olika ekonomiska och lokala förhållandena inom vårt land. Numera har den svenska lagstiftningen såpass kraftigt ingripit, att man å alla orter måste föga sig efter vad lag stadgar, varför ordspråket: "Vi äro alla lika inför lagen" måste tillämpas, såväl då det gäller undervisningens ordnande, som ifråga om material, byggnader, lärarnas rättigheter och skyldigheter m. m.

Att det för femtio år sedan var helt annorlunda än nu, har jag själv erfarenhet utav.

År 1881 tillträdde jag befattningen som småskollärare i flyttande småskola på två stationer inom Björketorps skoldistrikt. Jag hade året förut avlagt den då föreskrivna småskollärareexamen. I brist på medel måste jag nöja mig med denna lilla utbildning, och jag var sannerligen glad över att få den plats, jag fick.

Skollokalerna hyrdes i samma hus där ägaren hade sin bostad och pretentionerna voro icke då stora ifråga om luft och dylikt. Rummen voro nämligen icke högre än en handsbredd till min längd och ingen annan ventilation vintertid än

dörrens öppnande. Nu måste jag och en del av familjens medlemmar ha skollokalen jämväl till sovrum. Allt gick sin jämna gång med glatt humör utan knot och klagan; här i sju år och på en annan plats med fast småskola på lika sätt i två år.

Nu vill jag även berätta något om, vad jag hade att göra med undervisningens ordnande, när jag tillträtt platsen. Här fanns icke någon annan skolmaterial än en svart tavla och griffeltavlor. Den gamla bokstaveringsmetoden hade dithills använts. Barnen skulle kunna bokstäverna när de började skolan och de hade brukat sitta på soffor och stolar omkring långbord. Det blev besvärligt för mig, som ville vara nymodig och införa den praktiska "ljud-skriv-läsemetoden" att ha en del barn placerade med ryggarna mot svarta tavlan. Jag tordes icke strax komma fram till skolrådet med begäran om skolbänkar, varför jag föreslog den rättsinnige och humane hushärdens, att han godhetsfullt måtte skänka bräder till skolbänkar, så skulle jag själv snickra ihop dem. Då han nu var villig härtill, så voro snart bänkarna klara, och det började snart se ut som i en skola.

Jag hade visserligen icke lösa bokstäver för den första undervisningen till en början, men med hjälp av B. C. Rodhes läsebok för småskolan gick det tämligen bra ändå. Den då nya 1878 års Normalplan sökte jag i görligaste mån följa. Däri anvisade åskådningsövningar, som nu motsvaras av hembygdsundervisning, visade sig vara till nytta och nöje såväl för läraren som för barnen. Jag köpte mig en lärobok om undervisning i lekar och var högt intresserad av lekarna på

